

Szerkesztési iroda:

Nagybcskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Nagybcskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 37. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hónap ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés
irodáiban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
minden nap délután 5 órakor.

Kedd, febr. 16

Az új véderőtörvény.

— február 16.

Már huzamosabb idő óta folyik a hadvezetőség, valamint a magyar és osztrák kormány részéről a tanácskozás az új véderőtörvény dolgában.

A mostani véderőtörvény már meglehetősen elavult s így szükség van annak reformálására, illetőleg egy új megfelelőbb törvény alkotásának.

A kiszivárgott hírek szerint az új véderőtörvény a két éves szolgálaton alapul, de mivel a két éves szolgálat csak részleges, a lovasságnál, a tüzérségnél, a műszaki csapatoknál és a haditengerészetnél megmarad három év, 240 000 helyett az új véderőtörvény körülbelül 200.000 főnyi ujoncjutalékot állapít meg a mai 130 ezerrel szemben.

Az új törvény megszorítja az önkéntességi jogot és megszünteti a sorshuzást. A sorozó bizottságok évente átlag 260.000 embert találnak szolgálatra alkalmasnak, ebből 130.000 ember az előirt ujoncjutalék, 20—22.000 embert törvényes jogcímen, 30—35.000 embert mint kevésbé alkalmas és 70—75.000 embert mint fölösleget a póttartalékba soroznak. Ez utóbbiak azok a szerencsésnek, akik a sorozásnál magas sorszámot húztak s kizárólag ennek a révén nyolc hétig szolgálnak, míg egy másik kevésbé szerencsés, szegényebb, családjának nagyobb szüksége van rá: mégis három évet szolgál. Az új véderőtörvény a fölösleget a hadsereg tényleges állományába sorozza be, a póttartalékba való beosztásnál többé nem a véletlen szerencse, de kizárólag a jogcím lesz mértékadó.

Az új véderőtörvényt azonban megelőzi a hadsereg újjászervezése, amelynek tervezete már készen is van s legközelebb végre is hajtják, illetőleg a végrehajtást részben már meg is kezdték.

Az újjászervezésnek egyik jelentős része a vartüzérség újjászervezése. A vartüzérség elhelyezésén a közelmúltban sokat változtattak. Ma összesen hetvenkét vartüzérszázad van, néhány év előtt Galiciában huszonnégy, a Duna mentén huszonhárom, a déli erődökben s a tengerparton huszonöt század állomásozott. Most északon, Galiciában tizenhat, a Duna mentén tizennégy és az olasz határon negyvenkét század van. A déli határ: a tiroli, karintiai, boszniai, hercegovinai és tengerparti erődök védelmére negyvenkét század alig elég, az északi határra, a Visztula és Szau-vonal a zarzeczei és szilnavai hídfőerőd, a krakkói, przemisli, jaroslávi és lembergi vár védelmére tizenhat század kevés és kevés a fontos Duna-vonal védelmére tizennégy század. Ezért negyvennyolc új század — tizenkét zászlóalj — szervezését tervezik, hogy ily módon már békében valamennyi vartüzérszázadot a várba helyezhessék, ahol háborúban harcolni fog.

Az újjászervezéskor továbbá megint felállítják a régi hadmérnöki (genie) csapatot, s külön utászászlóaljat és genie-zászlóaljat szerveznek. Számos technikai újítást is rendszeresítenek, többek között az utászok használta régi vascsónak helyett a gyors vontatásra és folyón való átkelésre modern, motoroscsónakot rendszeresítenek.

Figyelemreméltó az a reformintézkedés is, amely szerint mozgatás esetén minden önálló parancsnokságnál telegráf- és telefonosztályt szerveznek. Mindenik hadtest a táviró- és telefon szolgálat lebonyolítására egy táviró-zászlóaljat kap, a tábori vasút szolgálatára pedig egyelőre két vasutezredet szerveznek.

Nagy súlyt helyez a hadvezetőség az automobil használatára is, a gyors hírszerzés és összeköttetés céljából a had-

vezetőség motoros kerékpározó század szervezését is tervezi. Mozgósítás esetén a századot felosztják s valamennyi hadosztályhoz néhány motoros küldöncöt osztanak be, ezenkívül pedig kerékpáros századok felállítását is tervezik.

A most ismertetett reform keresztülvitele az átmeneti idő alatt a közös hadseregbe 125 ezer, a magyar honvédségbe 17 ezer az osztrák honvédségbe 1500 ujoncot, összesen körülbelül 161,000 ujoncot soroznának s csak ezután kerülne a sor az új véderőtörvényre.

Torontálmegyei jegyző-egylet elnöksége.

Fölhívás.

A temesmegyei jegyző-egylet indítványára kimondta a magyarországi községi és körjegyzők központi egyesülete, hogy a jegyzői kongresszust csak azon esetben hívja egybe, ha azon legalább 3000 jegyző megjelenése biztosítva lesz.

Felkérjük igen tisztelt kartársainkat, hogy akik a jegyzői kongresszus egybehívását óhajtják, ezen kívánságukat legkésőbb f. évi április hó 1-ig levelező-lapon Forster Imre egyleti főjegyzővel (Idvor) közölni sziveskedjenek.

Grabác, 1909 február 12.

Torontálmegyei jegyző-egylet.

A délvidéki függetlenségi párt gyűlése. Mint Temesvárról jelentük, ott vasarnap tartotta a délvidéki függetlenségi párt ez évi rendes közgyűlését, amely alkalommal tisztújítás is volt. A tisztújítás során egyhangulag újból Steiner Ferenc országgyűlési képviselőt választották meg elnöknek, majd határozati javaslatot fogadtak el, melyben az önálló magyar banknak 1911. évre leendő felállítását kívánják. A határozatról értesítették Kossuth Ferenc és Apponyi Albert gróf pártvezéreket is. A tisztújítás alkalmával a választmányba Torontából dr. Baross Jánost, dr. Kardos Samut és dr. Várady Imrét választották be.

A hozzá hasonló nyomorúak azonban csak álmodásban látnak ekkorra összegeket... Oh, azok a gazdagok dehogyan adnának embertársainknak, akiknek igazán szükségük volna rá, ha csak el nem gázolják persze a porontyaikat.

E gondolatra összeszorulni érezte az öklét.

— Bizisten, jobban szeretnék éhen halni!

És hirtelen két pofok poronytyának a látománya eszébe juttatta a harmadikat... a kis hülyét... akiért sokat adna, ha nem volna a világon... ha... .

— Mi lesz belőle az életben?... Csak terhére lesz örökké s ha arvaságra talál jutni, az emberek könyörületére, alamizsnára lesz utalva!

— Oh jobb is lett volna, ha nem jött volna a világra s milyen könnyebbég volna, ha elpusztulna!

A nagy vörös gépkocsi minden nap, ugyanabban az órában száguldott el a házuk előtt, hogy a másik pillanatban eltűnjék a kanyarulatnál. A paraszt most már harag nélkül nézett utána: imponált neki ez a masina, melynek egyetlen kerékfordulása annyi pénzt képviselt.

Egy napon ez a gondolat támadt benne hirtelen:

— Ha a Quenuék porontya helyett az én kis hülyém lett volna ott, mégis csak kaptam volna ezer tallért!

És ez időtől fogva folyton az a gondolat kísértett az agyában, hogy a gépkocsi elgázolhatja a kis férget és ő nagy kárterítési összeget kap érte. Ez fészkelte be magát a fejébe annál gyorsabban és sürűbben vissza-vissza térve, minél erélyesebben taszította el magától.

Majd lassacskán megszűnt küzdeni a rögeszme ellen. Megbarátkozott vele. Végre pedig egészen természetesnek találta ezt a kombinációt.

De a gyermek képtelen volt mozogni és épen nem ment ki a házból.

A „TORONTÁL” tárcája.

A vörös gépkocsi.

Gépkocsi száguldott végig teljes sebességgel a napos országúton s eltűnt majdnem abban a pillanatban egy terebélyes fakka szegélyezett kanyarulatnál, hatalmas fehér porfelhőt hagyván maga után.

E pillanatban egy ember jött ki hirtelen egy szalmafödélű kis házból, mely előtt piszkos rongyok száradtak a kifeszített kötelén, mérgesen rázta az öklét és „banditák” kiáltásban tört ki.

Boglyas fejű, kemény, alattomos arcú, gonosz szemű paraszt volt, szép szál ember, foglalkozására nézve favágó, de mindenek fölött vadászó, ki nyomorúan élt a feleségével és három gyermekével abban az utschéli viskóban.

Levélhordó bukkant fel a közeli ösvényen, ki a fenyegető kézmozdulat láttára megállt egy pillanatra és kérdezte:

— Kire haragszik olyan nagyon, barátom?

A másik haragtól még mindig felborzalt vörös bajuszával ezt felelte neki:

— Teringettél, hát arra az ördögszékérre ni!

A levélhordó a fejét csóválta:

— Az a Leblanc doktor gépkocsija, tiszta vörös, mintha csak véres volna, ugy-e. A világot meg nem állna soha... Jaj annak, aki elébe kerül... nem menekülhet előle!

Ezt mondva, burnótszelencét vett ki a zsebéből s rákoppantván a födelére, odanyújtotta az embernek és folytatta:

— De hát fizet urasan... azt nem lehet tagadni. Ott van például a Quenuék kölyke a szomszéd faluban, akit elgázolt és ezer tallért fizetett a szüleinek.

A paraszt az orrához vitte a csipet burnót és hosszan szivogatta. Majd gyilkos tekintet

vetett az utkanyarulat felé, hol a gépkocsi eltűnt s megszólalt:

— Én azonban az Quenu helyében egy puskagolyót küldtem volna a doktor után.

Ezzel megtörölte az orrát a kabátja ujjával és bement.

Az étel rotyogott a tűzhelyen az asszony felügyelete alatt s káposzta- és zsirszag töltötte be fojtón a szűk helyiséget.

Az egyik sarokban két rongyos gyermek, piszkos arccal, bozontos fejjel játszott a macskával, míg a közelükben egy harmadik mozdulatlanul követte a mozdulataikat szomorú bamba szemekkel. Beteges, görvélyes gyermek volt, értelme nem fejlődött ki egészen s szegény kis lábai még nagyon gyöngéknek látszottak arra, hogy elbirják őt.

Az apa megállt egy pillanatra és elnézte az egészségtől duzzadó, erős vidám két porontyot; apai büszkeség töltötte el s magában dörmögte:

— No ezeket bizony oda nem adnám senki ezer tallérjáért, nem ám!

És egész pária haragja, hogy kitalálta a legkeményebb munkával, kénytelen a napi kenyerét kiküzdni, keserű sóhajban tört ki.

Hamar lenyelte az ebédet, fűtyentett a kutyájának és az erdő felé indult, hogy megnézze a mult este felállított töröket. Utközben elgondolta magában:

— Három ezer frank az ára ennek a szép darab földnek a ringó aranykalászkokkal. Ez elég lenne nekem halálom napjáig s kenyeret adna az apróságaimnak is!

És e termékeny zsiros föld előtt, melyet paraszt ösztöne megkivánt, kapzsi lelke elkezdett számítani, kombinalgálni.

— Aztán még maradna is annyi, hogy házat is építhetnek vagy talán még tehenet is vehetnék hozzá.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órá-tól kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/4 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A szabad iskola (munkás gimnázium) február havi előadásai a következők:

Február 17: 8-tól 9-ig Vegytan; 9-től 10-ig Elektrotechnika.

Február 21: 8-tól 10-ig Vegytan.

Február 26: 8-tól 9-ig Elektrotechnika, 9-től 10-ig Magyar irodalom.

Február 21. Az izr. hitközség közgyűlése.

Február 25., 26., 27., 28. Országos vásár.

Február 26. Megyei közgyűlés.

Február 28. A vöröskereszt közgyűlése.

Március 7. A kaszinó közgyűlése.

Március 8. Közigazgatási bizottság ülése.

— **Uj plébánosok.** Csernoch János dr. csanádi püspök Wégling Jánost Oreczyfalvára és Rákosi János Tóbára prezentált plébánost javadalmakba bevezette, amikor is az illetők a püspök kezébe tették az esküt.

— **Utóállítás.** Nagybecskereken folyó hó 20-án, délelőtt 9 órakor tartják meg a szokásos utóállítást a Rezső-laktanyában. Az utóállításon az összes korosztályba tartozó állításkötelesek tartoznak jelenkezni.

— **Elhunyt községi orvos.** Törökbecséről jelentik lapunknak, dr. Beguntzy-Behányi Jenő nyug. cs. és kir. ezredorvos, Törökbecse község köztisztviselőben álló orvosa tegnap délelőtt 62 éves korában szívizületében meghalt. Az elhunytat ma délután temették el általános részvét mellett.

— **Jászi Oszkár Nagybecskereken.** Nevezetes vendége lesz márciusban Nagybecskereknek. Lejön ugyanis hozzánk Jászi Oszkár, az ismert nevű jeles szociológus és március 6-án itt társadalomtudományi előadást fog tartani „A nemzeti eszme szociológiája” címen. Az előadás, mely iránt széles körben nagy az érdeklődés, teljesen díjtalan lesz s mindenki meghallgathatja.

— **Köszönét.** A nagybecskereki takaré- és előleg-egylet mint részvénytársaság igazgatósága a főgimnáziumi deáksegélyező-egyesületnek 50 koronát adományozott, mely nemeslelkű adományért hálás köszönetet mond a főgimnázium igazgatósága.

A Torontálmegyei takaré- és hitelbank 50 koronát, a nagybecskereki Közgazdasági Bank 20 koronát adott a Keresztény nőegylet céljaira, mely kegyes adományokért ezuton is köszönetet mond Szalay Józsefné elnök.

A Torontálmegyei takaré- és hitelbank 100 koronát juttatott dr. Plechl Szilárd gondnoksági elnök ur úján a helybeli állami

Erre roppant düh fogta el.

— Ezt a porontyot nem fogják agyon-gázolni; ezt nem az ebadiát!

Ujra vad gyűlölettel kezdte a gépkocsit nézni. A levélhordó, akivel találkozott volt, egy reggel egészen friss hirt hozott neki. A turisták a szomszéd községben gépkocsijokkal elgázoltak és komolyan megsértettek egy asszonyt, meg a gyermekét s hogy a kellemetlenségtől meneküljenek, jelentékeny összeget fizettek a sérülteknek. Ez aztán döntött.

— Csak én velem nem történik ilyesmi! — sóhajtott a vadállat. Csak velem nem... Oh istentelen sors!

Nem aludt többé. Éjjelenként rémlátományok rohantak meg: a hülye gyermek, a buza-föld, a gépkocsi kóválygott össze-vissza az agyában.

És megkönnyebbülve érezte magát, mikor feltette magában, hogy ő fogja helyettesíteni a véletlent, mely sehogy sem akart beavatkozni a dologba.

Könyveit az asztalra támasztva, homlokát a tenyereibe fektetve, gondolkodott már a terven. Könnyen fog menni. Eltávolítja a feleségét, bezárja a gyermekeket, a kis hülyét az országutra ülteti s aztán az ablak mögött foglal állást, minden pillanatban készen a kirohanásra.

Oh, meg fogja kapni azt a pénzt és milyen örömmel vágja majd zsebre. Így boszulja meg magát a sorson, vége lesz a nyomornak, vége a szenvedésnek!

Hirtelen iszonyu jajveszélés hangzott fel kívülről.

Kirohant s a kapuba érve, földre gyökereztek a lábai. Nagy vértócsában feküdt a két gyermek, a rózsás pofók képű fiúcskák, míg egész gyorsasággal száguldott tova egy kék gépkocsi, egy ismeretlen, melyet bizonyára nem látnak többé.

Guy de Teramond.

elemi iskolák és ovodák szegénysorsu tanulóinak segélyezésére, mely adományt e helyen is hálás köszönettel nyugtatja az iskolák vezetősége.

A Torontálmegyei takaré- és hitelbank igazgatósága szíves volt a főgimnáziumi deáksegélyező-egyesület céljaira 50 koronát adományozni, mely nagylelkű adományért hálás köszönetet mond a főgimnázium igazgatósága.

A nagybecskereki Takaré- és Előleg-egylet, mint Részvénytársaság a helybeli áll. polgári és felső kereskedelmi iskola diáksegélyező egyesületei részére 30—30 koronát adományozott, melyért a vezetőség ezuton mond köszönetet.

A Torontálmegyei takaré- és hitelbank 50, a közgazdasági bank 50 és a takaré- és előleg-egylet 30 koronát adományozott a nagybecskereki fiáharmonikus egyesületnek, amelyért az elnökség ezuton mond hálás köszönetet.

A nagybecskereki árvaház kápolnája részére staffenbergi öz. Schenk Emilné egy díszes oltárterítőt adományozott. A nemesszivi adományért e helyütt mond hálás köszönetet az árvaházegylet elnöksége.

A Torontálmegyei takaré- és hitelbank valamint a Nagybecskereki takaré- és előleg-egylet mint r.-t. tekintetes igazgatóságai egyetünk céljaira 50—50 koronát adományozni méltóztattak, mely nemes adományokért hálás köszönetet mond Winter Katalin, az izr. nőegylet elnöknője.

A Torontálmegyei takaré- és hitelbank igazgatósága 50 koronát adományozott a Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egylete nagybecskereki fiókjának özvegy- és árválapjára, mely nemeslelkű adományért hálás köszönetet nyilvánítja a fiók elnöksége.

A Nagybecskereki takaré- és előleg-egylet mint részvénytársaság a Nagybecskereki jótékony nőegyletnek 50 korona adományt küldött át, melyért hálás köszönetet fejezi ki elnöksége.

— **Halálozás.** Einberger József, városunk egyik régi, tiszteltben álló polgára tegnap délelőtt 73 éves korában meghalt. Az elhunytat ma délután fél 4 órakor temették el hozzátartozóinak és ismerőseinek nagy részvéte mellett. A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Einberger Józsefné szül. Kreisl Katalin és gyermekei József, János, Margit, Mariska, Lujza, Antal, Ilinka, Borbála, Gizella, valamint Einberger Jánosné szül. Horváth Ilona menyee; Einberger Magdus, Bözsi és Janosi unokái; Baranyai Ferenc sógor, Wazulik Antalné sógoró és az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatják az őket ért azon súlyos csapást, hogy felejtéhetetlen jó férje, édes atyjuk, nagyatya, sógor és após, illetve rokonuk Einberger József ma délelőtt negyed 11 órakor, rövid szenvedés után, életének 73-ik évében jobblétre szenderült. A boldogultat folyó hó 16-án délután fél 4 órakor temeljük a róm. kath. szentegyház szertartása szerint. Egésztestő szentmise-áldozat az elhunytak lelki üdvéért folyó hó 17-én délelőtt 9 órakor fog a Mindenhatóknak bemutatni. Nagybecskerek, 1909. évi február hó 15-én. Béke és áldás hamvaira!

— **Népgyűlés Zombolyán.** A zombolyai szociáldemokrata párt vasárnap délelőtt 9 órakor a Riemschneider-féle vendéglőben népgyűlést tartott, amelyen számosan vettek részt. A népgyűlésen szó esett a jelenlegi politikai helyzetről, nemkülönben Bosznia és Hercegovina annexiójáról is. A gyűlés egyébként a legnagyobb rendben folyt le.

— **A piszkos város.** Multkor egyszer már rámutattunk arra, hogy különösen télviz idején milyen piszkos kis ázsiai város ez a Becskerek. Most, hogy egy kis olvadással vegyes téli idő van, megint gyönyörködhetnek a 65% pótdadót fizető polgárok ebben a piszkosban. Amíg fagy, legfőkébb csak a nyakukat törhetik ki a jámbor adófizetők, mert tudniillik senkinek eszéig sem jut, hogy a járdákat fölhintsek. A középületek előtt, városi területeken, a hidon, annak le- és följáróin, az odavezető aszfalton hegyes jégesucokon bukdácsolnak az emberek s a hősi elszántsággal, lázas tevékenységgel sétáló csendőrök és rendőrök még jót mosolyognak a csuszáló emberiségén. Még jó, hogy be nem kísérik őket... A csuszálás után jön a ladikázás az olvadás locs-pocs vizében. A jeges járdák, utcai átjárók ronda sártavakká alakulnak, amiben el lehet sétálni rendőri és csendőri csizmában, amit az állam vásárol, de a többi emberek drága pénzen vett cipői ezt a sártengert nem állják ki. Tegnap is, ma is részünk lehetett ilyen pocsolásokban, a melyek az olvadó hóból keletkezve viritottak szerte a járdákon és senkinek sem jut eszébe, hogy van erre vonatkozólag egy szabályrendelet, amelyet végre kellene hajtani. Uglátszik azonban, hogy a végrehajtás munkába kerül, a munka pedig nem olvad el, úgy mint a hó — dolog nélkül. Így hát azok, akiket ez a munka illetne,

sokkal élvezetesebbnek találják, hogy az adófizető jámborok takarítsák el a cipőikkel, ruháikkal a sarat, meg a piszkot... A kulturegyesületnek ajánlanánk valamit. Sok szép felolvasást, előadást tartat, tartana előadást a csendőrség és a rendőrség számára is a rendről és a tisztaságról. Higgye el, hogy ez is kulturamunka. Sőt. A rend és a tisztaság a kultúra alapja. Így esetleg még kulturváros is lehetne Becskerek.

— **Főimetszette a hasát.** Mint Ferencszállásról jelentik, Lovas István 52 éves ottani földmives zsebkésével felmetszette a hasát és sérülései következtében másnap meghalt. Tettének oka régi gyógyíthatatlan betegsége és életunt-sága volt.

— **Játék a fegyverrel.** Mint Törökbecséről írják, a fegyverrel való játéknak szomorú vége lett a napokban. Magó Sándor ottani pincelegény egy régi revolverrel babrálva a vele szemben álló Máté Pannára szegezte. — A leány figyelmeztette, hogy ne játsszék a fegyverrel, de alig hogy e szavakat kimondta, elsült a revolver s a szerencsétlen leány hasába fúródott. Szerencsére a golyó nem érintett nemesebb részeket s így a leány még megmenthető az életnek. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Baleset a sineken.** Mint Valkányról írják, ott súlyos baleset történt. A vasuti állomáson ugyanis Roth Arthur segédvonat fékező tolatásnál a kocsisor végén foglalatokodott a zárcsap leszerelésével és amidőn a kocsisor megindult, ki akart lépni, de ballába szerencsétlenül a keresztelészbe szorult és összezúródott. A szerencsétlenül járt embert a kórházba szállították.

— **Vesztett macska.** Mint Porgányról jelentik, ott egy macska neki ugrott Apjok Mihály-nának és megharapta. Az állatot üldözöbe vették és agyonverték. A hullát azonban orvosilag megvizsgálták, amikor kiderült, hogy a macska veszett volt és így rögtön intézkedtek, hogy a megharapott nő a Pasteur-intézetbe kerüljön. A járási főbíró a legmesszebbmenő óvintézkedéseket megtette.

A makacs meghülest

és köhögést gyorsan enyhíti a SCOTT-féle Emulsio.

A Scott-féle Emulsio

Az Emulsio vasárnaponként a SCOTT-féle módszer végzetésére — a halászt — köhögésfigyelembe venni.

annyira kellemes ízű, hogy azok, akik nem bírják el a

közhökösséges esukamájolej izét, könnyen, sőt élvezettel táplálkoznak a

SCOTT-féle Emulsio - val.

Azonkívül a SCOTT-féle Emulsiosokkal jobb hatású az egészségre.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógyszerárban.

121-3.2

Irodalom.

* **Az Arany János-társaságból.** A temesvári Arany János-társaság tegnapelőtt délután közgyűlést tartott, melyen a gazdasági és adminisztrációs ügyeket intézték el. A közgyűlés után zárt ülés volt, melyen mély sajnálattal vettek tudomásul Szentkláray Jenőnek, a társaság nagyérdemű elnökének lemondását és hervadhatatlan érdemeit jegyzőkönyvileg megörökítve, öt egyhangu lelkesedéssel tiszteleti elnöknek választották meg. A társaság igen szerencsésen töltötte be Szentkláray örökét, amennyiben helyére egyhangu lelkesedéssel Szabolcska Mihály eddigi másodelnököt, a kitűnő költőt választotta meg elnöknek. Szabolcska Mihály mellé elnöktársaknak Vértessy Gyula dr.-t, a Petőfi-társaság tagját, a kitűnő író és költőt és dr. Sztura Szilárd rendes tagot, a lelkes kulturférfut választották meg, szintén egyhangulag. Ugyancsak egyhangu lelkesedéssel választották meg tiszteleti tagnak Hertelendy Ferenc főispánt, aki máris több ízben adta jelét meleg jóindulatának a társaság irányában és hathatós előmozdítója a kulturális törekvéseknek. Új rendes tagoknak titkos szavazással megválasztották: Fábry Géza novella-író, Ferenczy József jeles festőművészt és író, Gallovich Jenőt, a Dmke. főtítkárat, Gálos Rezső temesvári felső keresk. iskolai tanárt, aki főképp régebb magyar íróink és azok műveinek ismertetése körül elismerésre méltó sikeres irodalmi tevékenységet fejt ki és Hoffer Imre tehetséges poétát.

* **A bankkérdés.** Ezzel a címmel „Mercator” álnévű író röpiratot írt a bankkérdésről. A füzet szerzője a bankkérdést a külön vámtérület

szempontjából, majd politikai szempontból tárgyalja s kifejti, hogy ha 1911-re felállítanak az önálló bankot, az nagy gazdasági depresszióval járna, amely a kisemberek existenciáját renditené meg. Ez a hitelválság kompromittálná a függetlenségi pártot s az önálló vámtérület eszméjét is. A szerző a katonai kérdés s a pánsztrák federalizmus vizsgálatán keresztül arra, a publicisztánkban eredeti konkluzióra jut, hogy követelni kell a magyar-osztrák bankot Budapest székhellyel és csak ha ez nem menne, ultima rációként fel kell állítani az önálló bankot. A füzet ára 1 korona, megjelent Ráth Móránál.

Esküdtszék.

§ Rablás a korcsmában. Malugity Péter és társainak bűnyében tegnap hozott ítéletet a nagybecskereki esküdtbíróóság. Malugityot és társait tudvalevőleg rablás kísérletének büntetével vádolta a kir. ügyészség, mert a múlt év december 14-én Horváth Istvánné törökbecsei korcsmárosnét állítólag ki akarták rabolni. Horváthné a tárgyalás folyamán határozottan állította, hogy a vádlottakban a tetteseket véli felismerni, ezek azonban tagadják, hogy ők kíséreltek volna meg a rablást, egyedül Malugity Péter volt az, aki a vizsgálat folyamán beismerő vallomást tett s így az esküdték egyedül őt mondották ki bűnösnek, míg a két másik vádlottat kellő bizonyítékok hiányában felmentették. A kir. törvényszék Malugityot 2 évi fegyházra ítélte, míg a másik két vádlottat szabaddalra helyezték. Az ítélet jogerős.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, február 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Házban az ujoncjavaslatoknak obstrukciós vitája folyik. A balpárt kiállítja leghosszabb lélegzetű szónokait, akik azután egymaguk lefoglalják az ülést. Ma is, bár már meghosszabbított ülés volt, csak egyetlen szónok beszélt, egyebekben pedig békésen elintézték a Justh-Polónyi mentelmi affért.

Az ülésen Návay Lajos alelnök elnököl s a szokásos elnöki jelentések után Héderváry Lehel, a mentelmi-bizottság előadója beterjesztette a bizottság jelentését Polónyi Dezsőnek és Beniczky Ödönnek Justh Gyulával szemben tanusított magaviselete dolgában. A bizottság azt javasolja, hogy miután megállapított, hogy az ügy kölcsönös félreértésből keletkezett, térjen a Ház napirendre felette.

Polónyi Dezső kijelenti a maga részéről is, hogy az esetnek sajnálatos félreértés az alapja.

Ezután a Ház a mentelmi bizottság jelentését tudomásul veszi s az ügy felett napirendre tér.

Most áttértek az ujoncjavaslat vitájának a folytatására.

A javaslatához ma Nagy György balpárti képviselő beszélt. Nagy György beszéde folyamán két határozati javaslatot nyújtott be. Az egyikben azt javasolja, hogy az ujoncjavaslatokat vegyék le a napirendről, a másik javaslat pedig arról szól, hogy utasítsa a Ház a honvédelmi és az igazságügyminisztert, hogy március 1-ig terjesszék a képviselőház elé a katonai büntető törvénykönyv reformját.

Lapunk zártakor még Nagy György beszélt.

A politikai helyzet.

Kossuth Ferenc bécsi útja.

Budapest, febr. 16. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint illetékes forrásból jelentik, Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter a legújabb megállapodások szerint a jövő héten hétfőn este utazik Bécsbe és kedden jelentkezik a királynál kihallgatásra.

A bankkérdés.

Budapest, február 16. (A „Torontál” ered. táv.) Bécsi jelentés szerint az osztrák kormány állítólag azt tervezi, hogy a bankkérdésben arra nézve tesz javaslatot, hogy az ügy oldassék meg, hogy a monarchiában 5 önálló bank létesíthessék és pedig:

1 Bécsben, 1 Budapesten, továbbá Lembergben, Prágában és Szerajevóban.

Egy másik bécsi jelentés szerint Wekerle Sándor miniszterelnök és Bilinszky Osztrák pénzügyminiszter között Wekerle bécsi útja alkalmából beható tanácskozás folyt a bank dolgában. A tanácskozáson elsősorban a tárgyalások felvételéről folyt megbeszélés. Wekerle miniszterelnök közölte Bilinszkyvel, hogy a magyar kormány jegyzéke a legközelebbi napokban megérkezik Bécsbe. A bécsi forrás úgy tudja, hogy a jegyzékben a magyar kormány a közös bank szabadalmának megújítását a kartell-bank útjára tereli. Másrészt a forrás szerint Wekerle miniszterelnök ezen a tanácskozáson kétséget kizárólag meggyőződhetett arról, hogy a kartell-bank tervének elfogadására Ausztriában semmi kilátás nincs. A banktárgyalások egyébként még ezen a héten megkezdődnek Bécsben.

A függetlenségi párt köréből.

Budapest, febr. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) A függetlenségi 48-as párt ma délután értekezletet tart, melyen arról fognak tanácskozni, hogy egy vitarendező bizottságot válasszanak, amely gondoskodik arról, hogy a képviselőházban a függetlenségi párt tagjai közül a tanácskozások alkalmával legalább százhuszan legyenek jelen.

A miniszterelnök beteg.

Budapest, febr. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök a napokban meghűlt, úgy, hogy most egy kis ideig kénytelen a szobát őrizni.

Képviselők párbaja.

Budapest, febr. 16. (A „Torontál” ered. távirata.) Lovász Márton és Beniczky Ödön képviselők a képviselőházban történt összetűzés folytán tegnap délután kardpárbajt vívtak, amely alkalommal Beniczky Ödön a homlokán és a mellén sebesült meg, Beniczky azonban már ma megjelent a Ház ülésén.

A keleti események.

Budapest, február 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, a változásokat, melyeket a porta az egyezkedésekről felvett jegyzőkönyvön eszközölt, itt átvizsgálták s visszaküldték Konstantinápolyba. Valószínű, hogy a mostani török kabinetválság miatt a végleges meg egyezés most ismét némi halasztást fog szenvedni.

Budapest, február 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból érkező jelentések szerint Törökország állítólag azt követeli, hogy Magyarország és Ausztria kötelezze magát arra, hogy szűkség esetén megvédi a Szandzsákot szerb vagy montenegrói támadások ellen.

Nagy színházégés.

Budapest, febr. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Newyorkból sürgönyzik, a mexikói Acatanco városban múlt éjjel leégett a színház. A színházban 300 ember bennégett.

Újabb földrengés Kecskeméten.

Budapest, febr. 16. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Kecskemétről sürgönyzik, ott az éjjel több másodpercig tartó erős földrengést éreztek. A földrengés meglehetősen ijedelmet keltett, de csak apró, jelentéktelen kárt okozott.

Határidő-üzlet.

Budapest, febr. 16. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április)	26 06
Buza (októberre)	22 34
Rozs (áprilisra)	20 78
Zab (áprilisra)	17 50
Tengeri (áprilisra)	14 78

Közgazdaság.

Takarékpénztári közgyűlések.

Február 18. Az eleméri takarékpénztár közgyűlése.
Február 21. A nagyteremiai takarékpénztár közgyűlése.
Február 28. Az antalfalvai bank r.-t. közgyűlése.
Február 28. A jarkováci népbank r.-t. közgyűlése.

A Torontálmegyei központi hitelszövetkezet közgyűlése.

A „Torontálmegyei központi hitelszövetkezet” ma délelőtt 10 órakor tartotta meg rendes évi közgyűlést a vármegyei ház nagytermében. Poroszkay Béla elnök szívélyesen üdvözölte a megjelenteket, a közgyűlést megnyitja. A megnyitó után felolvasták az évi jelentést, melyet a közgyűlés tudomásul vesz (az évi jelentést lapunk holnapi számában közöljük). A múlt évi mérleg és a zárszámadások jóváhagyása után megadták a felmentvényeket, ugyiszintén jóváhagyták a folyó évi költségvetést is. Ezután a választásokra került a sor, melynek eredménye a következő:

Igazgatósági tagok lettek: Poroszkay Béla, dr. Kuszting János, Rigó István, Keszler Ferenc, Kis Kálmán, Wattay-Pelbárt Miklós.

Választmányi tagok: Menyhárth Károly, Melkhun Dezső, Bielek Antal, Moldoványi László, Binder Viktor, Bogha Márton, Csizsar József, Deisinger Ignác, Végh Károly, Fülöp György, Fischer József, Ráczkov György, Gimpel József, dr. Hubert Zsigmond, Jégl Miklós, Kónya Ferenc, Magyar Pal, Kirtyánszky Áron, Szalay József, Stagelschmidt József, Zetting Miklós, Eperjessy Károly, Milyev Pája, Klein Bernát.

Miután még köszönetet szavaztak az elnöknek és az igazgatóságnak a kifejtett hasznos munkálkodásért, a közgyűlés az elnök lekes eltetésével véget ért.

Farsangi naptár.

Február 20. Felsőkereskedelmi iskola hangversenye.
Február 20. A róm. kath. egyházi dalárda cabaret-estélye.
Február 20. Iparosbál.
Február 23. Filharmonikusok Calico-estélye.
Március 6. A munkások rokkant- és nyugdíj-egyletének mulatsága.
Március 7. A „Maskil-el-dó” mulatsága.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1909. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versez, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest-Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
Szegedről: (mótorokcsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest-Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zombolyáról, Versezről, Alibunarról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
Csősztelekről: (keskenyvágányú vonal) délután 4 óra 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged-Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 15 p.
Szegedre: (mótorokcsi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda-Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versez: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versez, Antalfalva-Pancsova és Alibunarra reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Csősztelekre: (keskenyvágányú vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról-Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról-Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról-Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról-Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

Nyomdász-tanuló

16 családból

azonnal felvétetik.

Közgyűlés.

A nagybecskereki Chevra-Kadisa (Szent-egylet) vasárnap, **f. hó 28-án d. e. 10 óra-kor** a hitközség irodájában

évi rendes közgyűlését

fogja megtartani, melyre az egylet t. c. tagjai tisztelettel meghívotnak.

Napirend:

1. Előterjesztése az előjáróság évi jelentésének, zárszámadásának s a számvizsgáló-bizottság jelentésének.
  2. A felmentvény megszavazása.
  3. Az 1908. évi költségvetésnek tárgyalása.
  4. Új tagok fölvétele.
  5. Netáni indítványok tárgyalása,
- Nagybecskerek, az 1909. évi február hó 15-én tartott választmányi ülésből

A Chevra-Kadisa előjárósága:

Löffler Jónás,
titkár.

Weisz Izidor,
elnök.

A közgyűlés után lesz a szokásos ünnepélyes isteni tisztelet. 173-11

698/1909. kbgy. sz.

157-33

Hirdetmény.

A nagymélt. keresk. m. kir. minisztérium f. évi január 26-án 7956—I. B/1909. sz. a. kelt rendeletével a Temesbégavölgyi vízszabályozási társulat céljaira Bóka község határában elfoglalt földterületekre nézve a kisajátítási eljárást elrendelvé, a tárgyalás **f. évi márc. 17-én d. u. fél 3 órakor** Bóka községében (község-házánál) fog megtartani.

Felhívotnak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitűzött tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tervrajz és összeírás 1—1 példány Bóka község-házánál 15 napi közszemlére kitétetett.

Nagybecskerek, 1909. évi febr. 8.

Torontálmegye közigazgatási bizottsága.

Főispán távol.

Jankó, alispán.

13208/1908 tkvi szám.

172-11

Árverési hirdetmény és feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint tkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Friedmann Alfréd végrehajthatónak Müller Mihály végrehajthatást szenvedő elleni 68 kor. 20 fill. tőkekövetelés és jár. iránti ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő Magyarszentmihály község 40. sz. tkvben A. I. 1. sorsz. a. foglalt 4/28. hrsz. 457 □-öl területű beltelekből és a rajta levő 24. sz. házból Müller Mihályt megillető jutaléka 800 kor. kikiáltási árban **1909 évi március 12-ik (tizenkettő) napjának délelőtt 10 órájkor** Magyarszentmihály község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át vagyis 80 kor.-t a kiküldött kezéhez letenni, vagy a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni és a vevő köteles nyomban a kikiáltási ár %-a szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi %-ig kiegészíteni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék telekkönyvi irattárában és Magyarszentmihály község-házánál megtekinthetők.

Nagybecskereken, 1908. évi dec. 29.

Rektorisz,

kir. törvénzéki bír.

13555/1908. tkvi szám

171-11

Árverési hirdetmény és feltételek.

Az antalfalvai kir. járásbíró, mint tkvi hatóság az 1881: LX. t. c. 144. és 146. §-ai alapján a Poroszkay Béla m. főügyész által képviselt Oppova községe végrehajtható javára 79 korona 68 fill. tőke, ennek 1907. évi május 11-ik napjától számítandó 5% kamatai, 72 korona 39 fillér eddigi, ezuttal 16 korona 45 fillérben már megállapított és a még felmerülendő költségek behajtása céljából Popov Milán oppovai lakos ellen az antalfalvai kir. jár. bir. területéhez tartozó Oppova község határában fekvő nem tkvezett:

1. 248. öi. házra 800 kor. kikiáltási árban az árverést elrendeli.

A nyilvános árverés Oppova község-házánál **1909. évi március 8-ik (nyolc) napjának délelőtti 9 órájkor** fog megtartani a következő, ugy a tkvi hivatalban, mint Oppova község előjáróságánál megtekinthető feltételek mellett.

1. Ezen árverésen a fenti ingatlanokból a házbéradó alá eső ingatlan az árverési hirdetményben megállapított kikiáltási ár felénél, a többi ingatlan pedig a kikiáltási ár 2/3-ánál alacsonyabb áron az árverésen el nem adható.

2. Az árverezni szándékozók az 1908: XLI. t. c. 21 §-ának 2-ik bekezdésében felsorolt jogosultak kivételével tartoznak az árverés alá kerülő ingatlanok kikiáltási árának 20%-át, vagyis 160 kor.-t készpénzben vagy a kormány által ovadékképesnek nyilvánított és az 1881: LX. t. c. 42. §-ában jelzett arfolyammal számított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy pedig annak a bíróságnál bíról letétbe történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű letéti elismervényt átszolgáltatni

3. Az, aki az árverés alá bocsátott ingatlanért a kikiáltási áránál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles a kikiáltási ár % a szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi %-ig azonnal kiegészíteni; ha pedig ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad s az 1908: XLI. t. c. 25. §-ának 2. bekezdésében foglalt rendelkezésének megfelelően haladéktalanul folytatandó árverésben részt nem vehet.

Antalfalva, 1908. évi november 31.

Varga,

kir. aljárásbíró.

999/1903. sz. A nagybecskereki járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Ittvarnok körjegyzőségben lemondás folytán megüresedett **segédjegyzői állásra** pályázatot hirdetek.

Felhívom a pályázni óhajtokat, hogy képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám **f. évi febr. 27-ig** nyújtsák be.

A javadalmazás állami kiegészítéssel 1000 korona.

A választás határnapját később fogom kitűzni

Nagybecskerek, 1909. évi február 13.

169-33

Lowieser,
főszolgabíró.

**MÉRLEGKÉPES
KÖNYVELŐ**

elvállal olcsó díjazás mellett
délutáni és esti órákra köny-
velést és irodai munkákat.

Bővebb felvilágosítással e
lap kiadóhivatala szolgál.

Ma kedden, f. hó 16-án, este
a „Rózsa“ kávéházban

NAGY

TOMBOLA-ESTÉLY

Kezdeté 10 órakor.

Ezután hetenként egyszer,
minden kedden tombola-estély.

(27-x 20)

Az Árpád-utcai 637/15. sz.

házban több kisebb és nagyobb

lakás
azonnal kiadó.

Tudakozódní e lap kiadóhivatalá-
ban lehet.

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-utca 7. sz. a. levő
házamat előnyös fizetési felté-
telek mellett eladom. A ház áll
8 szobából, kényelmes mellék-
helyiségekkel, villanyvilágítással
és nagyon szépen parkirozott
:: udvarral. ::

SOLYMOSSYNÉ BRÁJER MÁRIA.

(35-x.17)

HIRDETÉSEK

FELVÉTERNEK A

„TORONTAL“

KIADÓHIVATALÁBAN.

UJ BOR

literje 30 krajcár.

dr. Brájjer Lajos
= szőlőjéből.

Kapható: =
Zápolya-utca I. sz.
(a házmestertől)